

Týždeň od 20. do 26. apríla

NÁRODY (1)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 10,1–12; 1Moj 12,1–9, 1Sam 8,4–18; Mat 20,25–28; Zj 18,1–4

ÚVODNÝ TEXT

Bola mu odovzdaná moc a sláva i kráľovstvo, aby mu slúžili ľudia každého národa i jazyka. Jeho moc je večná, nikdy nepominie, a jeho kráľovstvo nebude nikdy zničené. (Dan 7,14)

Kniha Zjavenie nám ukazuje Božie riešenia pre náš padlý svet. V posledných kapitolách sa dozvedáme o obnovení prístupu k stromu života. Nielenže je zrušená kliatba z Edenu, ale ako ľudstvo sme znova prijatí do Božej prítomnosti. Knihu Zjavenie môžeme z určitého pohľadu vnímať ako v opačnom poradí usporiadanú knihu Genezis. Preto zostáva kniha Genezis dôležitým kľúčom k pochopeniu toho, ako sa na svete objavil hriech a z neho vyplývajúce problémy.

Jednou z kľúčových otázok v knihách Daniel a Zjavenie je problém svetských vlád a sled ľudských pokusov ovládnuť planétu, ktorá patrí Bohu ako Stvoriteľovi. Keď sa napokon skončí bolestné obdobie hriechu a vzbury, je to práve On, kto bude naveky vládnuť v spravodlivosti.

Obdobie ľudských snáh o vládnutie trvá tisícročia. Nikdy však nefungovali, dokonca ani vtedy, keď sa ľudia snažili dosiahnuť tie najvyššie ideály. Následky ľudských snáh boli často hrozné. Smutné dejiny ľudstva nie sú ničím iným než opisom tragédie, ktorú opakovane prinášajú zlyhania rôznych spoločenských systémov. To všetko sa bude čoraz viac zhoršovať, až kým napokon nebude ustanovené Božie „večné kráľovstvo“ (Dan 7,27).

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii budeme sledovať, ako Biblia rozpráva veľký príbeh ľudských národov, ktoré sa často búrili proti Bohu, odmietali Jeho vedenie, ale On o nich stále stál a chcel ich priviesť späť k sebe prostredníctvom svojho „vyvoleného ľudu“. A práve apokalyptické prorocké knihy (Daniel a Zjavenie) zhŕňajú udalosti tohto príbehu vzbury a plaču, vrátane jeho vyvrcholenia.

- 1Moj 10,1–12: Odmietnutie Boha a počiatky národov sveta (nedeľa)
- 1Moj 12,1–9: Povolanie Abraháma a Boží vyvolený ľud (pondelok)
- 1Sam 8,4–18: Túžba Izraela byť ako iné národy (utorok)
- Mat 20,25–28: Pokušenie cirkvi konať ako pohanské národy (streda)
- Iz 42,6,7; 49,6: Jedinečné poslanie Božieho ľudu predstaviť Jeho charakter všetkým národom (štvrtok)

NIMRÓD A NINIVE

⁸Kúšovi sa narodil Nimród. Stal sa prvým hrdinom na zemi. ⁹Bol udatným lovcom pred Hospodinom. Preto vzniklo úslovie: Udatný lovec pred Hospodinom ako Nimród. ¹⁰Jeho kráľovstvo bolo od počiatku Bábel, Erech, Akkad a Kalne v krajine Šinár. ¹¹Z tejto krajiny vytiahol do Aššúru a vystaval Ninive, Rechobót-Ír, Kelach, ¹²ako aj Resen medzi mestami Ninive a Kelach. To je to veľké mesto. (1Moj 10,8–12)

Záhradu Eden stvoril Boh ako ideálny domov pre ľudské pokolenie. Keď však do tohto príbytku vstúpil hriech, Bohu nezostávalo nič iné, než oddeliť ľudstvo od záhrady a stromu života – aspoň dočasne.

Vyhnaním z Edenu sa ľudia ocitli v novej situácii. Museli ťažko pracovať, aby si zabezpečili svoju ďalšiu existenciu. Život sa stal zložitým. Ľudia museli žiť s bolesťou a v pote tváre (1Moj 3,16–19). Naši prví rodičia verili, že spravodlivý Kráľ im umožní vrátiť sa do záhrady. Prinášali dokonca obete k bránam Edenu vo vernom očakávaní vykúpenia, ktoré Boh hneď od začiatku ponúkol padlému svetu.

„Rajská záhrada zostala na zemi ešte dlho potom, čo ju musel vyhnaný človek opustiť. Padlému ľudskému pokoleniu bolo dovolené ešte dlho hľadiť na domov nevinnosti; no vstup doňho strážili anjeli. Pri rajskej bráne, chránenej cherubom, sa prejavila Božia vznešenosť. Sem prichádzal Adam a jeho synovia uctievať Boha. Tu obnovovali svoj sľub poslušnosti zákonu, ktorého prestúpenie ich vykázalo z raja. Keď vlna neprávosti zaplavila svet a bezbožnosť ľudí mala za následok pustošiacu potopu, ruka, ktorá stvorila raj, vzala ho zo zeme. Pri konečnej obnove, keď bude *nové nebo a nová zem* (Zj 21,1), raj bude znova zriadený v ešte krajšej podobe než na začiatku.“ (PP 62; PP 39)

K vzniknutej situácii sa rôzni ľudia stavali rozlične. Mnohí sa snažili nájsť spôsoby, ktoré by vyriešili vzniknuté problémy. Jedným z takýchto riešení bol vznik mestských štátov, ktoré boli pokusom o vytvorenie jednoduchšieho života a možno aj snahou získať späť to, o čo ľudia prišli stratou Edenu.

Prečítaj si text 1Moj 10,1–12. Na tomto mieste Biblia predstavuje niekoľko kľúčových politických hráčov, ku ktorým sa potom vracajú ďalšie biblické texty, vrátane Ninive a Babylona. Čo sa môžeme naučiť z posolstva týchto veršov v kontexte toho, čo vieme o neskoršom pôsobení Ninive a Babylona?

Niektorí pri čítaní o Nimródovi dospeli k záveru, že je vznešeným hrdinom, podobne ako dobyvateľskí hrdinovia z pohanskej mytológie. Ale keď ho Biblia opisuje ako „hrdinu na zemi“ a „udatného lovca pred Hospodinom“, vôbec nejde o kompliment. Nimród je veľký vo svojom vlastnom hodnotení a stojí „pred“ Hospodinom v tom zmysle, že sa vzpiera Bohu. To, čo vidíme v týchto textoch, je šírenie vzbury proti Bohu. Ide o vzdor, ktorý bude pokračovať, až kým nebude nakoniec celá vzbura navždy vykorenená.

- **Prečo je hriech vzbury proti Bohu oveľa rafinovanejší, než by sa na prvý pohľad mohlo zdať? Ako sa môžeme chrániť práve pred touto ľudskou črtou?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

POVOLANIE ABRAHÁMA

¹Hospodin povedal Abrámovi: „Odíď zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a z domu svojho otca do krajiny, ktorú ti ukážem! ²Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zvelebím tvoje meno. Bud' požehnaním! ³Požehnám tých, čo teba žehnajú a tých, čo tebe zlorečia, preklajem. V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme.“ (1Moj 12,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V desiatej kapitole knihy Genезis vidíme zrodenie rôznych národov. Slovo zvyčajne prekladané ako „národy“ je *gojim*, čo môže označovať aj pohanov. Genезis 10 nám hovorí, že ľudské pokolenie sa rozdelilo na krajiny, jazyky, rody a „národy“ (1Moj 10,5; pozri tiež Zj 14,6).

Takmer okamžite po uvedení tohto konceptu Boh povoláva Abraháma z jedného z týchto národov, aby sa odlíšil od nich a od toho, čo predstavujú.

Prečítaj si text 1Moj 12,1–9. Prečo Boh povolal Abráma (neskôr Abraháma) z krajiny jeho príbuzenstva a „z domu“ jeho otca?

Boh mal v úmysle prostredníctvom Abraháma vytvoriť národ, ktorý by stál v protiklade k ľudským kráľovstvám. Ich jediným kráľom mal byť samotný Boh, nikto iný. Tento národ mal ukázať, ako by to vyzeralo, keby sa ľudia skutočne vrátili k svojmu Stvoriteľovi. Izrael bol ustanovený ako požehnanie pre „všetky pokolenia zeme“ (1Moj 12,3). Boh ich obdaril svetlom a prednosťami, aké pravdepodobne od potopy svet ešte nevidel.

Prečítaj si 5Moj 4,5–9. Čo povedal Hospodin Abrahámovmu potomstvu, národu, ktorý sa stal naplnením zaslúbení daných Abrahámovi?

Slávu Božieho charakteru nemal odzrkadľovať jednotlivec. Celý národ mal spoločným konaním a v spolupráci s Hospodinom prejať slávu Jeho charakteru. Všimnime si, národ nebol výnimočný vďaka slovám prijatým od Boha a ani pre „ustanovenia a právne predpisy“, ktoré im dal Hospodin. Dôležité bolo, že národ „prilnul“ k Božím slovám. To spôsobilo, že ostatné národy povedali: „Tento veľký národ je naozaj múdry a rozumný.“ (5Moj 4,6) Ľudia môžu byť obdarení veľkými pravdami, ale ak podľa nich nežijú, namiesto požehnania do ich života vstúpia kľatby a smrť.

APLIKÁCIA

- Ako sa tá istá zásada, teda nielen poznať Božie pravdy, ale aj podľa nich žiť, vzťahuje na nás ako adventistov dnes?

DOSTANETE, O ČO STE ŽIADALI

⁴Vtedy sa zhromaždili všetci starší Izraela, prišli k Samuelovi do Rámy
⁵a povedali mu: „Už si starý a tvoji synovia nechodia po твоjich cestách. Usta-
nov nám teda kráľa, ktorý by nás spravoval, ako to majú všetky národy.“
⁶Samuelovi sa však nepáčilo, keď hovorili: „Daj nám kráľa, ktorý by nás spra-
voval.“ Samuel sa modlil k Hospodinovi. ⁷Hospodin povedal Samuelovi:
„Poslúchni ľud vo všetkom, čo si žiada. Keď ma nechcú za kráľa, nepohrdli
tebou, ale mnou.“ (1Sam 8,4–7)

Podľa Božieho ustanovenia Izraeliti nemali mať ľudského panovníka, ako to bolo u ostatných národov. Časom však viera Izraela zakolísala a oni sa ocitli v túžbe po tom, čo mali okolité „národy“, teda pohania.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si 1Sam 8,4–18. Uvažuj o dôvodoch, ktoré viedli „starších Izraela“ k presvedčeniu, že ustanovenie kráľa bude pre národ výborným riešením. Čo nás môže viesť k tomu, že aj my podľahneme podobným pokušeniam?

Je dôležité si všimnúť, že žiadosť o kráľa bola odmietnutím Božej vlády nad Jeho ľudom. Ako bolo ustanovené, národ sa mal zodpovedať priamo Stvoriteľovi a ich vzťah k Nemu sa okrem iného prejavoval prostredníctvom svätyne a služieb v nej. Tým, že si žiadali kráľa, priniesli na seba rovnaké utrpenie, aké zažívali pohanské kráľovstvá: vojenské odvody v kráľovských vojnách, konfiškáciu majetku, dane a ďalšie ťažkosti. Spoznali, že ľudskí mocnári majú tendenciu vládnuť vo svoj vlastný prospech, namiesto láskavosti a starostlivosti, ktoré aplikuje Boh.

Toto nové usporiadanie malo byť trvalé. Ak by Izrael dostal to, o čo žiadal, nebolo by cesty späť, ani keby ľudia zistili, že sa situácia vlastne zhoršila. „Keď budete raz kvôli svojmu kráľovi, ktorého si zvolíte, volať o pomoc, Hospodin sa vám vtedy neozve.“ (1Sam 8,18)

Boh pozná slabosti svojho ľudu a už na začiatku predpovedal, že Izrael si vyžiada ľudského kráľa. Keď k tomu došlo, ukázalo sa, že veľká časť dejín Božieho ľudu sa stala príbehom o dôsledkoch tejto voľby.

Sústredme sa ešte na text 5Moj 17,14–20. Všimnime si, že Boh nehovorí: „ustanovím im kráľa“, ale že je to samotný ľud, kto si povie: „Ustanovím si nad sebou kráľa.“ (5Moj 17,14) Boh vo svojej múdrosti dal určité ustanovenia, ktoré mali Jeho ľud ochrániť pred niektorými zlami ľudskej vlády. Ako však ukázali dejiny národa a jeho kráľov, tieto ustanovenia králi často prehliadali.

Keď si pozorne preštudujeme dejiny Izraela po tom, čo sa rozhodol mať kráľa, zistíme, že národu sa pod vládou kráľov vôbec nedarilo. Hoci medzi množstvom vyslovene zlých kráľov sa našlo aj zopár, ktorí boli výnimkou, treba mať na pamäti, že aj tí „dobrí“ sa dopustili zlého konania (spomeňte si na Dávida a Batšebu). V mnohých prípadoch žil národ pod vládou celej série kráľov, ktorí páchali, „čo je zlé v očiach Hospodinových“ (pozri 1Kráľ 11,6; 1Kráľ 15,26; 1Kráľ 16,30; 2Kráľ 3,2 a podobne).

■ **Či to bolo v minulosti alebo je to dnes, všetky vlády majú spoločné to, že hriešnici vládnu hriešnikom. Môže sa vari niečo pokaziť?**

APLIKÁCIA

VLÁDCOVIA NAD NÁRODMI

²⁵Ježiš ich však zavolať k sebe a povedal: „Viete, že vládcovia panujú nad národmi a mocnári ich utláčajú. ²⁶Medzi vami to tak nebude! Ale kto by sa chcel stať medzi vami veľký, bude váš sluha ²⁷a kto by chcel byť medzi vami prvý, bude váš otrok. ²⁸Ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a dať svoj život ako výkupné za mnohých.“ (Mat 20,25–28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pohľad na Božie zaobchádzanie s Izraelom nám prináša hlboké pochopenie Jeho prístupu k cirkvi Novej zmluvy. V mnohých ohľadoch izraelský národ predznamenal chyby cirkvi. Kresťania boli, a stále sú, veľmi náchylní podľahnúť rovnakým pokušeniam ako kedysi Izraeliti.

Pred akou chybou varoval Ježiš učeníkov v úvodných veršoch (Mat 20,25–28)? Ako rozumieš Jeho slovám „medzi vami to tak nebude“?

Izrael žiadal o ľudského kráľa. V konečnom dôsledku však práve králi prispeli k morálnemu úpadku národa. Králi sa postupne stávali čoraz bezbožnejšími, až kým Hospodin nedovolil Babylončanom vziať Jeho ľud do zajatia, ktoré malo slúžiť národu ako náprava.

Niečo podobné môžeme pozorovať aj v dejinách kresťanskej cirkvi. Kresťania sa totiž nemali zorganizovať ako pohanské národy (v zmysle cirkevnej hierarchie). Keď sa k moci dostal Konštantín a vyhlásil, že je kresťanom, veriacim sa ulavilo – prenasledovanie sa skončilo! To samo osebe bolo síce požehnaním, ale cirkvi potom napadlo, že by mohla využiť moc cisára vo svoj vlastný prospech.

V štvrtom storočí vypuklo medzi kresťanmi niekoľko veľkých sporov, a keď cirkev zistila, že ich nedokáže vyriešiť, dovolila cisárovi zasiahnuť. Postupne sa do popredia dostal rímsky biskup, ktorý bol kedysi „prvý medzi rovnými“. Cirkev dovolila štátu zasahovať do náboženských záležitostí, a keď už mal štát nohu vo dverách, všetko sa zhoršovalo.

Podobne ako kedysi u Izraelitov, mnohé z najtemnejších kapitol kresťanskej histórie sú priamym následkom kompromisov cirkvi so svetom. Izrael sa obrátil k uctievaniu modiel a jeho králi boli skazení svojou túžbou po moci – až do tej miery, že ponúkali modlám deti. Aj cirkev postupne prijala mnohé prostriedky a spôsoby vlastné pohanským vládcom a ríšam. Dospelo to až tak ďaleko, že mnohí verní veriaci boli umučení, pretože ich začali považovať za hrozbu pre cirkevno-štátnu inštitúciu.

APLIKÁCIA

- Akým spôsobom môžu pokušenia moci a postavenia ohroziť integritu našej viery v našej vlastnej kultúre alebo v našom spoločenstve?

SVETLO PRE POHANOV

‘Ja, Hospodin, som ťa povolal v spravodlivosti, uchopil som ťa za ruku, stvárnil som ťa a urobil som ťa zmluvou ľudu, svetlom pohanov, ‘aby sa slepým otvorili oči, aby väzni boli vyvedení zo žalára a z väznice tí, čo sedia v temnote. (Iz 42,6.7)

[Hospodin] Povedal: „To je málo, že si mojím služobníkom, aby si povzniesol Jákobove kmene a priviedol späť zachránených Izraela. Ustanovujem ťa za svetlo národov, aby si bol mojou spásou až do končín zeme.“ (Iz 49,6)

Dôvod, pre ktorý Boh povolal k existencii izraelský národ, nebol zvyšok sveta odsúdiť, ale zachrániť ho. Je pravda, že sa niekedy môžeme cítiť ohrození, keď sme konfrontovaní so spravodlivým správaním niekoho iného. Aj preto samotná existencia Izraela slúžila aj na zdôraznenie hriechu a sebestva okolitých pohanských národov. Veriaci žijúci v súlade s Bohom vyzdvihujú Jeho spravodlivý charakter, ktorý prirodzene vedie k poukazovaniu na viny druhých. V ideálnom prípade by životy ľudí, ktorí „zachovávajú Božie prikázania“ (Zj 14,12), mali odzrkadľovať Boží charakter.

Keby však Izraeliti konali podľa Božích požiadaviek a žili podľa Jeho prikázaní, okolité národy by k nim prichádzali v pokoji a chceli by sa o nich a ich Bohu dozvedieť viac. Je tragické, že tieto národy namiesto toho začali viesť proti Izraelitom ničivé vojny, ako to napokon ukázali aj babylonské útoky.

Najlepším príkladom Božieho charakteru bol, samozrejme, Ježiš – jediný človek, ktorý dokonale predstavil Boha. Ježišov dokonalý príklad však nemal slúžiť na naše odsúdenie – hoci nás Jeho dokonalosť vedie k uvedomeniu si vlastnej hriešnosti. Ježišov príklad slúži najmä ako pozvanie k životu inšpirovanému a vedenému Božou láskou (pozri Ján 3,16–21).

Cieľ povolania izraelského národa bol rovnaký ako Boží zámer pri zakladaní cirkvi: Boh túži, aby Jeho ľud spolupôsobil pri privádzaní hriešnikov ku Kristovi. Výzva posolstva troch anjelov, doručená prostredníctvom Jeho cirkvi, nie je určená niekolkým vyvoleným, ale všetkým „obyvateľom zeme, každému národu, kmeňu, jazyku a ľudu“ (Zj 14,6). Zjavenie 18,1 predpovedá, že pred Kristovým návratom bude celá zem osvetlená Božou slávou.

Čo nás učia tieto texty o zámere, ktorý má Boh so svojím ľuďom na tomto svete? Ako môžeme tieto princípy aplikovať na seba?

4Moj 14,17–21

Iz 42,6.7; 49,6; 60,3

Zj 18,1–4

- **Prečítaj si ešte raz Zj 18,1–4, v ktorom zaznieva volanie „ľud môj“ (čiže Boží ľud) spolu s výzvou, aby vyšiel z Babylona. Ako sa to stane? Ako nás, ako cirkev, ktorá nie je „v Babylone“, môže Boh použiť na zvolávanie Božieho ľudu, ktorý je práve teraz „v Babylone“?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítajte si text Iz 44,24–45,13.

„Pozvoľna, najprv opatrne a v tichosti, neskôr už zjavnejšie, podľa toho, ako silnelo a získavalo nadvládu nad zmýšľaním ľudí, toto *tajomstvo nepravosti* konalo svoje zvodné a rúhavé dielo. Pohanské zvyklosti prenikali do kresťanskej cirkvi takmer nepozorovane. Ochotu k ústupkom a kompromisom stlmilo na čas kruté prenasledovanie cirkvi zo strany pohanov. Len čo však prenasledovanie prestalo, kresťanstvo začalo prenikať na kráľovské dvory a do palácov. Kristovskú a apoštolskú skromnosť a jednoduchosť začala nahrádzať pompeznosť a samolúboosť pohanských kniežat a vládcov. Namiesto Božích príkazov sa uprednostňovali ľudské názory a tradície. Na začiatku 4. storočia prijali kresťania s veľkým nadšením formálne obrátenie cisára Konštantína. Keď sa do cirkvi pod rúškom spravodlivosti vkrádali svetské hodnoty, veľmi rýchlo postupoval jej rozklad. Pohanské učenie, obrady a povery značne ovplyvnili vierouku a bohoslužbu povrchné zmýšľajúcich Kristových nasledovníkov.“ (GC 49.50; CL 37)

V súlade s otázkou na konci stredajšieho štúdia je dôležité opýtať sa: Nie sme náhodou všetci v nebezpečenstve (najmä tým, ako sa subjektívne predlžuje čas nášho čakania na Krista), že odložíme „pokornú jednoduchosť Krista a jeho apoštolov“ pre okázalosť, moc, pochvaly a pokušenia sveta? Ak si myslíme, že nie, klameme sami seba.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Keď Boh poslal svoj ľud do babylonského vyhnanstva, bol to pre celý národ mimoriadne bolestivý čas. Abrahám bol povolaný zo zeme Chaldejov, aby ustanovil zmluvný ľud ako svetlo pre celý svet. Teraz sa tento ľud ocitol v okovách zajatia. Počas ich zajatia Boh ukázal Izraelitom, čo všetko by sa mohlo diať, keby boli verní. Nebukadnesar, hlava systému, ktorý je úplne proti Bohu, prichádza ku Kristovi (Daniel 4). Na konci ich zajatia Boh vzbudí perzského kráľa, aby slúžil ako predobraz Krista, prepustí svoj ľud z Babylona a vráti ho do zaslúbenej krajiny. Kýros nebol Izraelita, a predsa si ho Boh vybral, aby ukázal svetu plán spásy, keď vrátil Boží zmluvný ľud do Jeruzalema. Čo sa môžeme naučiť z Božieho náhľadu na celé ľudstvo, keď vo vyššie spomenutých prípadoch využíval aj ľudí mimo Izraela, aby dosiahol svoje ciele?
2. Možno sa necítíme byť „v Babylone“, ale koľko z Babylona sa nachádza v každom z nás? Ako spoznáme tento problém a čo s tým môžeme urobiť?